

Kvalitetsrapport för utbildning 2021

Sammanfattning

Universitetsledningen bedömer efter genomförda kvalitetsdialoger samt andra uppföljningar och utvärderingar att Umeå universitets implementering av kvalitetssystemet för utbildning fortskrider väl och att universitetets rutiner och processer för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring är välfungerande och förankrade inom organisationen.

Detta bekräftas inte minst av att Umeå universitet i november efter en omfattande lärosätessgranskning fick omdömet "Godkänt kvalitetssäkringsarbete" av Universitetskanslersämbetet (UKÄ).

Syfte

Syftet med den kvalitetsrapport för utbildning som rektor årligen överlämnar till universitetsstyrelsen är att styrelsen ska kännas sig trygg med att universitetets ledning genom dialoger och andra uppföljningar säkerställer att det bedrivs ett aktivt kvalitetsarbete som är ändamålsenligt och sker i enlighet med universitetets kvalitetssystem för utbildning.

Kvalitetsaktiviteter och kvalitetsdialoger

I linje med införandet av tillitsbaserad styrning har lärosätet minskat detaljrika och alltför kvantitativa uppföljningar av kvalitetsarbetet till förmån för en mer kvalitativ uppföljning som stödjer utveckling och lärande. Sedan 2019 tillämpas en modell där fakulteterna och Lärarhögskolan i sina verksamhetsberättelser/motsvarande gör en självskattning av implementeringen av tre centrala aktiviteter i Kvalitetssystem för utbildning:

1. Kursutvärdering
2. Utbildningens verksamhetsberättelse och verksamhetsplan
3. Utbildningsutvärdering genom kollegial extern granskning

Hösten 2020 och våren 2021 hölls framåtsyftande respektive uppföljande bakåtsyftande kvalitetsdialoger mellan universitetsledningen och fakulteterna, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltningen samt Universitetsbiblioteket. Dialogerna baserades på verksamhetsplaner respektive verksamhetsberättelser/motsvarande, inklusive ovan nämnda självskattningar. En kvalitetsdialog har även hållits med studentkårerna gemensamt.

Självskattningarna inför dialogen våren 2020 var överlag insiktsfulla och den självskattade nivån tillfredsställande hög.

Vad gäller de nio aktiviteterna i universitetets styrdokument Kvalitetssystem för utbildning är det universitetsledningens uppfattning att de genomförs systematiskt inom de tidsintervaller som kvalitetssystemet anger.

Universitetskanslersämbetets granskningar

Lärosätetsgranskning

Under perioden 2017-2022 granskar UKÄ alla svenska lärosätens kvalitetssäkringsarbete inom utbildning. Den femte granskningsomgången, som genomfördes 2020-2021, omfattade samtliga större bredduniversitet, bland annat Umeå universitet. I november 2021 beslutade UKÄ att ge Umeå universitet det högsta omdömet på en tregradig skala: Godkänt kvalitetssäkringsarbete.

UKÄ:s lärosätetsgranskning innehåller sex olika bedömningsområden. En bedömargrupp granskar varje bedömningsområde utifrån ett antal bedömningsgrunder. För varje bedömningsgrund görs en bedömning och en motivering som sedan leder till en sammanvägd bedömning. Samtliga bedömningsområden måste bedömas som tillfredställande för att UKÄ ska fatta ett positivt beslut i granskningen som helhet. De sex bedömningsområdena är:

1. Styrning och organisation (omfattar sex bedömningsgrunder)
2. Förutsättningar (omfattar fyra bedömningsgrunder)
3. Utformning, genomförande och resultat (omfattar sex bedömningsgrunder)
4. Jämställdhet (omfattar en bedömningsgrund)
5. Student- och doktorandperspektiv (omfattar en bedömningsgrund)
6. Arbetsliv och samverkan (omfattar en bedömningsgrund)

Umeå universitet uppfyllde kraven för samtliga bedömningsgrunder utom en:

3.6 Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter.

Styrkor och utvecklingsområden

För varje bedömningsområde ger bedömargruppen återkoppling med styrkor/goda exempel samt förslag på utvecklingsområden. Nedan följer en sammanfattning av bedömargruppens utlåtande.

Bedömargruppen anser att Umeå universitets kvalitetssystem har en heltäckande styrning och organisation, där tillit och dialog är centrala utgångspunkter. Samtidigt skapar den tillitsbaserade styrmodellen utmaningar när det gäller att säkerställa hur resultat och slutsatser från kvalitetssäkringssystemet tas tillvara. Bedömargruppen noterar ett tydligt engagemang och en delaktighet hos personal och studenter. Lärosätet har tydliga regler och rutiner för rekrytering av personal och genom kvalitetssystemet säkras att personalens kompetens motsvarar de behov som finns inom utbildningsverksamheten.

När det gäller bedömningsgrund 3.6 ovan anser bedömargruppen att lärosätet bör göra insatser för att öka transparensen i hur kvalitetsarbetet kommuniceras på lärosätets webbplats. Det finns enligt bedömargruppen också förbättringsbehov avseende genomförandet av kursvärderingar och återkoppling till studenterna av tidigare kursvärderingar.

UMEÅ UNIVERSITET

Kvalitetssystemet säkerställer ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande. Samtidigt som kvalitetssystemet stödjer en medvetenhet om och synliggörandet av jämställdhet framgår inte lika tydligt hur systemet stödjer att åtgärder genomförs, kommuniceras och följs upp, vilket är ett utvecklingsområde anser bedömargruppen.

Bedömargruppen anser också att Umeå universitet genom sitt kvalitetsarbete säkerställer att studenter och doktorander har möjlighet och förutsättningar att utöva inflytande över sin utbildning och sin studiesituation. Bedömargruppen konstaterar dock att det finns vissa förbättringsbehov, som att säkra att synpunkter som framkommer inom programråden beaktas i kvalitetsarbetet. Eftersom studenterna i sin studentinlaga framförde synpunkter på hur de anser sig ha blivit bemötta, bör det problemet diskuteras vidare inom lärosätet, enligt bedömargruppen.

Bedömargruppen anser att kvalitetssystemet innehåller väl inarbetade rutiner och processer för att säkerställa att utbildningarna har ett arbetslivsperspektiv och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Dock, menar bedömargruppen, att en analys av hur arbetslivet värderar samverkan skulle kunna vara värdefull i utvecklingsarbetet.

Kommunicering och uppföljning

UKÄ:s bedömning av Umeå universitets kvalitetssäkringsarbete har kommunicerats med samtliga fakulteter, Lärarygskolan, Universitetsförvaltningen, Universitetsbiblioteket, studentkårerna, Strategiska rådet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (USR) samt Strategiska rådet för forskning och utbildning på forskarnivå (FOSTRA). En nyhet har publicerats på umu.se samt i nyhetsbrevet Nyheter för anställda.

USR har under en workshop i november 2021 diskuterat resultatet av lärosätesgranskningen och initierat ett prioriteringsarbete av UKÄ:s föreslagna utvecklingsområden och avser att fortsätta detta arbete på kommande möten. Resultatet av granskningen har även diskuterats i FOSTRA,

Utbildningsutvärderingar

I UKÄ:s utbildningsutvärdering av yrkeslärarexamen fick universitetet omdömet Hög kvalitet. Även ämneslärarexamen med inriktning mot matematik i gymnasieskolan har efter ett åtgärdsarbete fått omdömet Hög kvalitet från att tidigare fått omdömet Ifrågasatt kvalitet.

Tre inriktningar av forskarutbildningsämnet kemi har utvärderats av UKÄ under 2020/2021 - organisk kemi, analytisk kemi och fysikalisk kemi. Analytisk kemi och fysikalisk kemi har i bedömargruppens preliminära yttrande uppfyllt kraven för omdömet Hög kvalitet. Organisk kemi har i bedömargruppens preliminära inte yttrande uppfyllt kraven för bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat.

Tematiska utvärderingar

Fokus för UKÄ:s pågående tematiska utvärdering är breddad rekrytering. En självvärdering skickades in till UKÄ i maj 2021 och beslut väntas i februari 2022. I självvärderingen genomfördes en SWOT-analys som visar att mycket görs och att det finns en vilja att arbeta med breddad rekrytering, både internt på lärosätet och från omgivande samhälle. Analysen visar också att det är svårt att veta vilka åtgärder som ger resultat dels för att det är svårt att följa upp satsningar på kort sikt och dels för att den ibland skeva fördelningen i studentrekrytering beror på samhällsstrukturer som upplevs vara utanför vad universitetet kan påverka.

Analys och slutsats

Det är universitetsledningens uppfattning att det överlag finns en god acceptans för kvalitetssystemet för utbildning vid fakulteterna och institutionerna. UKÄ:s lärosätessgranskning utgör grund för fortsatt utvecklingsarbete och prioriteringar.

Vid behov kommer Planeringsenheten att ta initiativ till revidering av styrdokumentet *Kvalitetssystem för utbildning* med dess ingående nio aktiviteter. Arbetet kommer att ske i samråd med fakulteter, Lärarhögskolan och studenterna.